

«Yslama iň uly zyýany Kemal Sunal berdi»

Category: Kitapcy,Teatr we kino sungaty

написано kitapcy | 23 января, 2025

"Yslama iň uly zyýany Kemal Sunal berdi" «İSLAM'A EN BÜYÜK ZARARI KEMAL SUNAL VERDİ»

Deniz Balaban, İslam'a en büyük zararı veren Yeşilçam sinema sektöründe baş aktörlerden olan Kemal Sunal hakkında «Kemal Sunal Filmleri Özelinde Eski Türk Filmlerinin Zararları» başlıklı çarpıcı bir blog yazısı kaleme aldı

İşte o yazı:

Günümüzde bazı kanalların hiç durmadan haftada en az bir iki kere, 90'larda ise özel televizyon furyasının başlaması ile birlikte, neredeyse sinema filmi yayınlayan tüm kanalların bıkıp usanmadan verdiği Kemal Sunal filmlerinden en azından birkaçını (misal Kibar Feyzo) izlemeyen yoktur herhalde bu topraklarda yaşayan. Televizyon kanallarının çok işine gelir bu tür filmler çünkü hiç maceraya atılmadan, «tutar mı tutmaz mı» endişesi yaşamadan, stabil bir reyting oranı tutturmak işten bile değildir. Bir milyonuncu kez de yayınlasanız, mutlaka izleyecek ve gülecek birileri vardır (yurdumun tedbirsiz mülsümanları başta olmak üzere maalesef). Daha yeni, birkaç bin dolar verip de aldığınız yabancı bir filmin ilk gösteriminin ne olacağı ise meçhuldür. Peki ama bu filmlerin bu kadar tutmasının sebebi nedir, bunlara bakalım:

Zikredilmesi gereken en önemli husus Kemal Sunal'ın oynadığı rollerdir. Bu rollerde Sunal genelde fakir, saf, patavatsız, aptallık sınırında dolaşan sıradan bir karakteri canlandırmaktadır. Bu karakterler, kimi zaman köyden şehre göçmüş ezilen sınıfın bir ferdi, kimi zaman köyde veya kırsalda tesadüfler sonucu düzene ve düzenin temsilcisi «ağa»ya «problem» çıkaran bir maraba, bazen arkasında herhangi

bir güç ve irade olmaksızın para ve mal sahibi katı kalpli kapitalistlere meydan okuyabilen bir «ortadirek», bazen sevdiği kıza kavuşup evlenebilmek için başlık parası denkleştirme sıkıntısındaki bir genç, kapıcılığını yaptığı apartmanın sakinlerinin her birini ayrı ayrı idare edebilen uyanık bir kapıcı olarak vücut bulur.

Bu filmlerin bir diğer önemli özelliği, filmin ilk yarısındaki ezilmiş, aşağılanmış, gururu ile oynanmış, itibardan düşürülmüş karakterin, filmin ikinci yarısındaki intikam alabilme özelliğidir. Ama bu öyle Tarantino filmlerindeki girift ve planlı programlı intikam alma şekli değildir. Kıvrak, pratik zeka ve tesadüflerle yoğrulmuş ve «kötü» olarak gösterilen karşı tarafın utanılacak ve gülünecek hale düşürülmesi şeklinde bir intikamdır. Yıkılamayacak veya sarsılamayacak, dokunulmaz olarak görünen «güç»ün foyasının ortaya çıkarılması ve «bakın ben şu saf, aptal ve sıradan halimle bile yapabiliyorum, aynısını siz de yapabilirsiniz» telkinidir.

Bu tür filmlerin başka bir özelliği, izleyeni yormamasıdır. İzleyici, ta filmin en başından kötü ve iyi tipler ve zamanı gelince «iyi»nin «kötü»yü alt edeceğini bilmektedir. Yani yeni ya da orijinal hiçbir şey yoktur.

Şu haliyle Kemal Sunal filmlerinin (ve buna benzer yapımların) görünürde bir zararı yok gibi duruyor. Fakat maalesef bu filmlerin masum sayılamayacak vasıfları da var. Bu vasıfları üç ana başlıkta ele alacak olursak:

Kemal Sunal, Şener Şen ve İlyas Salman Kibar Feyzo'da birlikte

1. Dikkat etmişsinizdir muhtemelen, özellikle sosyal, siyasi içerikli ve mesajlı ikinci dönem Kemal Sunal ve genelde buna benzer yapımların örgüsünde, filmdeki «kötü» karakterlerinden biri de, diğer karakterlere göre biraz daha «dindar» görünen tiplerdendir. Bu filmlerde, izleyicinin gözüne hemen sokuluveren «dindar» karakteri, dini dünya çıkarları içi kullanan, mevcut yağma ve ağalık veya kapitalist düzeninin bekası için elinden geleni yapan, üçkağıtçı, hırsız, kul hakkı yiyen, şehvi arzularının peşinde elalemin karısına kızına

sarkabilen ve zina etmekten korkmayan, çıkarı için içki içmekten çekinmeyen her bakımdan «pis» bir tiptir. Bu karakter çoğu zaman imamdır ancak bazı durumlarda işçi sınıfının düşmanı olarak bir işveren, kanaat önderi yoz bir kişilik ya da sıradan bir bakkal ya da esnaftır. Filmdeki esas oğlan, safi kötülük olan karşı tarafla mücadele ederken, kötü tarafa her şekilde yardımcı olduğu gayet belli olan bu «dindar» tiplere ile de mücadele etmek zorundadır. «İyi» karakter, çok defa, bu dindar tiplere, İslamiyet'i ve Kur'an-ı Kerim'i («kitabın neresinde yazıyor bu» gibisinden göndermelerle) iyi bilmediğini ve kendisinin hem din sahasında hem de insan hakları sahasında daha üstün olduğunu belli eder ve onu en azından etraftakilerin gözünden düşürerek alay konusu yapar. Verilmek istenen mesaj gayet açıktır; dindar olmak yobazlığa sebep olur, en temel insan ve çalışan hakları konusunda kişiyi kör eder, kötü güçlere kolayca teslim olunup onlarla birliktelik yapmak daha kolay olur. Esas oğlan «kıvamı»nda ise; dini doğru anlamak, insan ve işçi haklarına tam riayet ve kötülüğe karşı kararlı bir karşı duruş «erdem»i vardır. Bu hal, özellikle Kemal Sunal, Şener Şen ve İlyas Salman'ın başrolleri paylaştığı ya da ayrı ayrı başrolde oldukları prodüksiyonlarda kendini bariz bir şekilde gösterir.

2. Yukarıda zikredilen isimler ve özellikle de Kemal Sunal, oynadığı filmlerin kahir ekseriyetinde, İslam ile yoğrulmuş Anadolu kültüründe sık karşılaşılan ve hürmet edilen isimler ile özdeşleşmiştir. Çok bariz bir örnek olması açısından, «Şaban» ismi neredeyse Sunal'ın göbek adı gibidir. Hatta bazı yörelerde ve yurt dışında Türk popülasyonun olduğu yerlerde bu filmler «Şaban Filmleri» olarak anılır. «Şaban» ismi, bilindiği üzere mübarek sayılan «Üç aylar»dan biridir. Kemal Sunal bu ismi, bihassa saf ve aptal rollerini üstlendiği filmlerde kullanır (ya da kullandırılır). Kemal Sunal filmlerinin yaygınlaşması ve tekrar tekrar verilmesiyle, Şaban, Ramazan, Apti, Hüsnü, Rıfkı, Kamil gibi hürmet edilen isimler, alay edilen ve her şey için kullanılan isimler olmaya başladı. Sokakta oynayan çocuklardan, aptal ve saf gibi

görünenleri ile «Şaban» diye dalga geçildi. Ronaldo ve Messi'nin adlarını hayranlıkla söyleyen gençler, Şaban ve Ramazan isimleri ile eğlenir oldu. Bu zamanda ortalama bir semtte oturan bir anne-babanın, çocuğuna «Şaban» ismini, çok istese bile, vermesi kolay olur mu dersiniz?

3. 70'li ve 80'li yıllarda sinemamızı domine eden ve özel televizyonculuğun başlaması ile birlikte evimize giren bazı filmlerdeki iyi görünen karakterlerden bazıları (büyük bir ustalıkla) ailemizden biri gibi gösterilmeye çalışılmıştır. Başta Münir Özkul ve Adile Naşit olmak üzere, Hulusi Kentmen, Kadir Savun, Selim Naşit, Ayşen Gruda gibi isimler, o sıcak(!) aile filmlerinde bizden biri olarak resmediliyordu. Bu «aileden biri» görünümlü müşfik ve babacan karakterler, bir taraftan haksızlıkla, kapitalizmle, sömürü düzeni ile mücadele ederken, ne enteresandır, kızının sevgilisi ile gece geç saatlere kadar dışarıda «takılma»sına ses çıkarmak şöyle dursun, bu tür ilişkileri teşvik eden, aileyi akşam yemeği için topladığında ya da efkarlandığında hanımı ile birlikte rakı içen (ve bunu düzenli olarak yaptığı gayet açıktır), yeri geldiğinde «geri kafalı»(!) olunulmaması gerektiğini salık veren hatta «yobazlık» adı altında, dini emir ve yasaklarla alay edebilen karakterlerdir de aynı zamanda. Bu karakterleri, mesela namaz kılarken görmek neredeyse imkansızdır. Şayet bir bayram seyran vesilesi ile görülse bile, sanki hayatında hiç namaz kılmamış ya da sette nasıl namaz kılınacağını gösterebilecek tek bir insan yokmuşçasına, baştan savma olduğu belli olan bir şekilde görülür. Siz, Anadolu'nun herhangi bir yerinde yaşayan, öyle pek de fazla dindar olmayan, yukarıda sayılan vasıfların hepsine birden haiz, ortalama bir Sünni aileyi tasavvur edebiliyor musunuz? Burada da verilmek istenen mesaj bariz ortadadır; iyi bir birey ve sorumlu bir aile babası olmak için dindar olmaya gerek yok, hatta dinin yasaklarını çiğneyip, emirlerini yerine getirmesen dahi fazla dert etmeye lüzum yok!

Söz konusu filmlerin senaristlerinin, senaryoların kaynağı

olan kitapların yazarlarının ve yönetmenlerinin, bu milletin değerlerine uzaklaşmış, sırt çevirmiş ve hatta düşmanlaşmış tedrisattan geçmiş olmaları, İslamiyet'in tam bir «öcü» olarak resmedildiği yılların tohumu olmaları (müzik sahasındaki çabaları da unutmayalım), bu karakter canlandırmalarındaki en önemli faktördür. Toplumda, binde bir görülebilecek bir tipin (hatta bu senarist ve yapımcıların yaşadığı dönemlerde örnekleme yapabilecek derecede dahi kalmayan), neredeyse her yapımda zikredilen kötü vasıflarla mücehhez olarak gösterilmesi, «yabancılaşmış aydınlar»ın, üstlendikleri «toplum mühendisliği» rolü ile toplumu, kafalarındaki çerçeveye hapsedme maksadının tezahürü değil midir?

Şimdi akla şu sual geliyor: Bu yapımlarda rol alan aktör ve aktrisler bu durumdan bihaber mi? Eğer bihaberse kötü, eğer haberdarsa daha da kötü!

«Muhafazakar» diye geçinen televizyon kanallarının, bu filmleri gece gündüz yayınlamasına ne demeli onu bilemiyorum?!

03.07.2016 «Yeni Akit» gazetesini.

Kaynak:

<http://denizbalaban.blogspot.com.tr/2014/02/kemal-sunal-filmleri-ozelinde-eski-turk.html> Teatr we kino sungaty